

Lauri Lugna
Siseministeerium

ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS
Teabevaldaja: Riigikontroll
Juurdepääsupiirang 11.02.2021 - 31.08.2021
Alus: AvTS § 35 lg 2 p 2

Meie 11.02.2021 nr 2-1/80060/7

Märgukiri auditi „Riigi 2020. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus“ vahetulemuste kohta Siseministeeriumi valitsemisalas

Austatud kantsler

Riigikontroll teeb auditi riigi 2020. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsuse ja tehingute seaduslikkuse kohta. 2020. aasta septembrist kuni detsembrini tehti Siseministeeriumi valitsemisalas aastasiseseid audititoiminguid, mille käigus kontrolliti riigi seisukohast oluliste tehingute vastavust riigieelarve seadustele, nende tehingute raamatupidamises kajastamise õigsust ja sisekontrollisüsteemi toimimist. Vaatluse all olid järgmised valdkonnad:

- riigilõiv isikut tõendavate dokumentide seaduse ja kodakondsuse seaduse alusel tehtud toimingutelt (9 kuu andmete põhjal);
- väärtemenetluse seadustiku alusel määratud trahvid (9 kuu andmete põhjal);
- saadud toetused (9 kuu andmete põhjal);
- tööjõukulud (9 kuu andmete põhjal);
- majandamiskulud (8 kuu andmete põhjal);
- põhivara investeeringud ning põhivara müük, mahakandmine ja üleandmine (9 kuu andmete põhjal).

Riigilõivude, trahvide ja toetuste arvestuses Riigikontroll olulisi puudusi ei tuvastanud. Mõningaid probleeme täheldati varade ja tööjõukulude arvestuse ning majandamiskuludega, millega seotud tööprotsessid tuleks riskide maandamiseks edaspidi üle vaadata ja vajaduse korral täpsustada.

1. Ebatäpsused varade arvestuses

- Varaga seotud toimingute arvestuses on puuduseid. Päästeamet sai USAst humanitaarabina põhi- ja väheväärtuslikku vara ca 20 000 euro maksumuses, kuid nende vastuvõtul dokumenteeritud info on puudulik ega ole võimalik veenduda, kas seda on tehtud õigel ajal ja õiges maksumuses. Osa vara kohta on koostatud vastuvõtmise aktid, kuid nendes sisalduv info on vastuolus alusdokumentidega ja selle põhjused dokumentidest ei selgu. Näiteks: pinnalttoitekomplekti maksumus on tellimuskinnituse kohaselt 10 633 eurot, aga aktil on märgitud summaks 9452 eurot; kuiva sukeldumiskostüümi maksumus oli arve järgi 1650 eurot/tk, akti järgi aga 1467 eurot/tk; akti alusel on arvele võetud kuus sukeldumiskomplekti, kuid alusdokumentide järgi oli neid komplekte kaks; akti alusel on arvele võetud kaks sonarit (metalliotsijat), mille alusdokument vara saamise kohta aktist ei selgu.

- Vara on jäetud õigel ajal maha kandmata. Päästeameti varade kõlbmatuks tunnistamise ja mahakandmise alaline komisjon tuvastas 08.10.2018, et maha tuleks kanda immateriaalne vara „Tsentraliseeritud raudteepäästeüksuse moodustamise projekt“ (soetusmaksumus 294 350, jääkväärtus 0 eurot). Luba selleks saadi Siseministeeriumilt aga alles 18.11.2019 ehk enam kui aasta hiljem ning vara kanti arvestusest maha 15.01.2020. Varade õige ja täpse arvestuse tagamiseks tuleks mahakandmise protsesse kiirendada.

2. Puuduvad ostudokumendid

Ei ole sõlmitud nõutavaid lepinguid. Päästeamet on kahel juhul jätnud sõlmimata kirjalikud hankelepingud ostude puhul, mis maksavad üle 10 000 euro, kuigi asutuse riigihangete läbiviimise kord seda nõuab.

3. Puudused võlaõiguslike lepingute sõlmimisel ja vastu võetud töö kajastamisel Sisekaitseakadeemias

Kasutatud on keelatud lepinguvormi ja lepinguid ei ole õigel ajal vormistatud. Sisekaitseakadeemia oli sõlminud oma töötajaga võlaõigusliku lepingu, kuigi see on akadeemia sisemiste reeglite järgi keelatud. Lisaks oli neli võlaõiguslikku lepingut sõlmitud ajal, kui lepingujärgsete tegevustega oli juba alustatud või need olid lõpetatud. Sisekaitseakadeemia selgituse järgi oli selle põhjuseks näiteks lepingutingimuste täpsustamine, mis võttis planeeritust enam aega ning andmed jõudsid seetõttu lepingu vormistajani hilinemisega. Riigikontrolli hinnangul on lepingute õigeaegne sõlmimine vajalik, et tagada osapoolte õiguste ja kohustuste selgus.

Tehtud töö kohta vormistatud aktidel oli eksitav info. Ühel juhul andis isik akti järgi 30 tundi loenguid, kuigi tegelikult oli akadeemia selgituse kohaselt töö sisuks lepingus märgitud päästemeeskonna juhtide hindamisstsenaariumite väljatöötamine mahus 30 tundi. Teisel juhul oli aktil märgitud töö tegemise algusaeg varasem kui lepingus märgitud teenuse osutamise perioodi algus. Akadeemia selgituse järgi võeti selle aktiga vastu ka teise lepingu alusel tehtud töö, kuigi viidatud oli vaid ühele lepingule. Akadeemia selgituse järgi oli aktide vormistamisel eksitud.

Soovitus Siseministeeriumi kantslerile: vaadata üle ministeeriumi valitsemisala töökorraldus eeltoodud puudustega seotud protsessides ning vajaduse korral täiendada töökorraldust, et maandada vigade tekkimise riski.

Riigikontroll juhib tähelepanu, et kirjeldatud tähelepanekud on tehtud aastasiseste audititoimingute põhjal, auditi järeldused võivad enne auditi lõplikku valmimist tehtavate toimingute tulemusel muutuda. Auditi lõputoimingud tehakse 2021. aasta veebruarist kuni juunini. Auditi lõplikud hinnangud koostatakse ja saadetakse Teile pärast auditi lõppu märgukirjaga 2021. aasta juunis.

Ootame Teie kirjalikku vastust märgukirjas tehtud soovitusel kohta hiljemalt **22.02.2021**.

Riigikontroll tänab Siseministeeriumi valitsemisala teenistujaid hea koostöö eest ning loodab, et esitatud tähelepanekutest ja soovitusel on abi eelarve planeerimise ja raamatupidamisarvestuse kvaliteedi parandamisel ministeeriumi valitsemisalas.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ines Metsalu-Nurminen
peakontrolör

Koopia: Riigi Tugiteenuste Keskus, Juta Maar

Marlen Pärman
Marlen.Parmann@riigikontroll.ee